

riets Lærere uden strafs at blive forbløffede. Den Mand, der er saa lidt udviklet, at han straks bliver forbløffet, naar han faar en fremmed Eksaminator, egner sig ganske sikkert ikke til at gaa ud i selvstændig Stilling, til at staa som Lærer for en stor Flok Børn og hver Dag blive eksamineret af alle disse Børn paa meget forskellig Maade, her-til kommer ogsaa, at det har sin store Betydning ved en saadan Eksamen, at den er ligelig, at det er om ikke de samme Spørgsmaal, der stilles, saa dog den samme Maade, hvorpaa der eksamineres hele Landet over; uden det vil man vanskeligt kunne faa en virkelig god og ensartet Bedømmelse af de forskellige Eksaminander. Jeg tror, det vil være det retteste at bevare en Eksamenkommission som hidtil, men jeg indvender, at der er adskilligt i de Anker, der ere komne frem fra Seminariernes Side, der er adskilligt i de Klager, de have fremsat over den Maade, hvorpaa det nu gaar til. Man siger, at Eksamenkommissionen ikke kender Eleverne og som Følge deraf tit kan fælde aldeles urimelige Domme efter en øjeblikkelig Eksamenspræstation, og det er naturligtvis en af Betænelighederne derved. Dernæst klager man over, at Seminarierne komme til ligesom at mangle Afslutning paa hele deres Undervisning. En af Seminarieforstanderne har i de Betænelinger, der foreligge os, udtalt sig udførlig om dette Punkt, jeg behøver blot at henvisse til den Erklæring, der er afgiven af Seminarieforstanderen i Manum, Hr. Jaartoft. Han gør opmærksom paa, at det er meget fattigt for Forstander og Lærere, naar Eksamenstiden kommer, at staa uden nogen som helst Andel i Eksamen eller Indflydelse paa Bedømmelsen. Han siger, naar den mundtlige Eksamen kommer, da se vi Eleverne Hold efter Hold forlade Byen, medens vi sidde uvirksomme tilbage og kun have med Resignation at afvente Udfaldet af vort Arbejde. Han mener, at det vil blive ganske anderledes heldigt, naar Eksamen afholdes paa selve Seminariet: „De fremmede Censorer, Elevernes nærapaarende, Lærere og andre fra Omegnen, der kom for at overvære Eksamen, den festlige Afslutning — alt dette vilde bidrage til at bringe Liv i den lille By og gøre det affides liggende Seminarium kendt i en videre Kredse, og Eksamen vilde knytte Eleverne med stærkere Bånd til den Lærestift, de Lærere og den Blet, de i 3 Aar have været henviste til“. Jeg tror, at alt dette er rigtigt, og derfor vil jeg henstille den Tanke til Overvejelse, om man ikke kunde beholde Eksamenkommissionen som den, der eksaminerer, men lade Eksamen foregaa paa Seminariet, saa

ledes at de Ulemper, som her ere paapegede, falde bort, og saaledes, at Seminariets Lærere som Censorer kunne komme til at deltage i Bedømmelsen af Eleverne. Jeg tror, at de paa den Maade ville kunne gøre alle de Betragtninger gældende, som bør gøres gældende ved en saadan Beslighed, og jeg ser ikke rettere, end at man paa den Maade vilde opnaa baade Fordelene ved den nuværende Eksamenkommission og Fordelen ved det, som her ønskes. Hvis man uden videre gaar over til at lade Lærerne selv eksaminere, tror jeg ligesom den ærede første Taler, at det vil have meget uheldige Følger. Jeg tror, det er en stor Indbildning, at det vil bidrage til at højne Seminariernes Standpunkt, det vil efter min Mening have lige den modsatte Virkning. Det vil være ganske naturligt, at Lærere, der skulle eksaminere deres Elever, ville gøre sig al mulig Umage for, at de kunne bestaa paa bedst mulig Maade, det kan ikke være andet. Der er ikke noget at anke over, det er en ganske naturlig Ting, om Lærerne tage det saaledes. Og enhver, der har haft med Stolevæsen at gøre, ved, hvilken Indflydelse en Eksaminator i saa Henseende kan have. Hele den Maade, hvorpaa han former sin Eksamination, har den allerstørste Betydning. Det er ikke Spørgsmaalene, det kommer an paa, ikke selve de Spørgsmaal, der stilles, og som Censurkommissionen opgiver, der skal eksamineres i. De kunne naturligvis have en vis Betydning, men det er hele Maaden, hvorpaa der eksamineres, der har Hovedbetydningen. Saa jagde nok den ærede sidste Taler (M. Nielsen): Ja, men Censurkommissionen kan jo gribe ind. Ja, det kan den, og det tror jeg, den vil komme til i et Omfang, der vil være meget uheldigt. Det er netop en af Grundene, hvorfor jeg er yderst betænkelig ved at gaa til denne Ordning; thi Censurkommissionen vil mange Steder være tilbøjelig til paa Forhaand at gaa ud fra, at Læreren eksaminerer noget partisk. Censurkommissionen maa naturligvis forudsætte, at Lærerne saa vidt mulig ville hjælpe deres Elever, og derfor ville Censorerne meget let være fristede til at blande sig saaledes ind i Eksaminationen, at de forstyrre den Maade, hvorpaa Læreren eksaminerer. Særlig vil det være Tilfældet, naar Censorerne staa over for en Lærer, der har en ejendommeligt, en aparte Maade at tage Tingene paa — maaste en god Maade, men en Maade, der ikke falder sammen med Kommissionens Opfattelse —, de ville da gøre deres Bemærkninger og, som det er sagt af en af vore Seminarieforskere, det vilde føre til ideltige og ube-